

JAVNI POZIV ZA POTICANJE AUDIOVIZUALNIH DJELATNOSTI I STVARALAŠTVA, 2. ROK 2020.

DOKUMENTARNI FILM, UMJETNIČKA SAVJETNICA: Morana Ikić Komljenović

KATEGORIJA: POTICANJE PROIZVODNJE DUGOMETRAŽNIH I KRATKOMETRAŽNIH DOKUMENTARNIH FILMOVA (rok: 15. rujna 2020.)

Na javni poziv u 2. roku prijavljeno je sveukupno **62 projekta**. U kategoriji proizvodnje, za sufinanciranje je prijavljeno **11 dugometražnih** filmova, od kojih **1** u kategoriji za sufinanciranje u fazi postprodukcije te **12 kratkometražnih** filmova, od kojih **2** u kategoriji za sufinanciranje u fazi postprodukcije.

Iz kategorije proizvodnje dugometražnog dokumentarnog filma nije se razmatrao **1** projekt jer nije zadovoljavao formalne uvjete natječaja. Iz kategorije kratkometražnog dokumentarnog filma nisu se razmatrala **3** projekta jer nisu zadovoljila propisane formalne uvjete natječaja.

U kategoriji razvoja scenarija pristiglo je **29** projekata, od kojih se nije razmatrao **1** projekt. U kategoriju razvoja projekta pristiglo je **10** projekata.

Projekti pristigli na ovaj poziv ukazuju da autori i autorice i dalje usmjeravaju svoj fokus na preispitivanje, reinterpretaciju i razumijevanje nedavne povijesti, ali i sagledavanja posljedica nekih događaja bliske prošlosti. Projekti često obrađuju teme Domovinskog rata i to kroz razne prizme i raznolike forme.

Isto tako, tema interesa su migracije i posljedice migracija europskog stanovništva. U tom smislu, priče nisu strukturirane zagovarački i aktivistički, već duboko intimno i refleksivno na stanje koje je sveprisutno i aktualno.

Biografski film je, također, prisutan u velikoj mjeri, ali (s obzirom na projekte pristigle na prošlom roku) predloženi projekti donose snažne autorske i umjetnički artikulirane interpretacije osoba ili skupina ljudi. Fokus ovog interesa većinom se usmjerava na prepoznatljiva lica iz glazbenog svijeta i svijeta likovne umjetnosti ili arhitekture. Neki su projekti i autobiografski, a neki snažno autorefleksivni. Projekti koji bi se mogli definirati kao *televizijski dokumentarni filmovi* su prisutni u manjoj mjeri i to me posebno veseli.

U kategoriji razvoja scenarija pristigli su istraživački dokumentarni projekti, kreativni portreti, filmovi eseji, intimni opservacijski projekti i nekoliko zanimljivih projekata koji zagovaraju određenu ideju i vrijednost, a sve kroz umjetničku obradu fenomena ili društvenog procesa. Posebna vrijednost u ovoj kategoriji prijava jest dobna i iskustvena raznolikost prijavitelja. Ohrabrujuće je vidjeti taj pluralizam.

Kategorija razvoja projekata obiluje pripremljenim i produkcijski dobro pozicioniranim projektima. Neki od njih su ostvarili i potporu potprograma MEDIA Kreativne Europe. Neki od njih već imaju dobro razrađena koprodukcijska i kreativna partnerstva. U ovoj kategoriji projekata nije dominirala niti jedna tema i međusobno su iznimno raznoliki. Predlažu se teme vezane uz prošlost, obradu nekih univerzalnih motiva iz umjetnosti i dizajna, biografske kreativne obrade, ali i obrade zanimljivih društvenih fenomena (od ekologije, do socijalne psihologije).

Pozdravljam nastojanja producenata i autora da svoje projekte postupno izgrađuju i stvaraju preduvjete za kvalitetan i što bolji proces produkcije. Primjećujem i porast svijesti o važnosti ulaganja

u međunarodne koprodukcije i porast tendencije oslanjanja i na strane izvore financiranja, ali i sudjelovanja u raznim programima usavršavanja projekata u ovoj fazi razvoja.

U kategoriji proizvodnje kratkih dokumentarnih filmova većinom su autori i autorice mlađe generacije te oni s nešto manje iskustva. U toj kategoriji pronalazimo obrade neposredne okoline autora i autorica, njihove intimne poglede na svoje uže ili šire obitelji, okolinu ili procese koji su im poznati. Nalazimo i nekoliko projekata koji se u trajanju približavaju dugom metru, a oni većinom obrađuju neke povijesne događaje. Osim toga, u ovoj je kategoriji najviše izrazito umjetničkih filmova koji su hibridni u svojoj formi i graniče s eksperimentalnim filmom ili umjetničkim videom. Ovaj iskorak iz «klasične» forme govori o prisutnosti novog pogleda na značaj i prirodu dokumentarnog izričaja.

U kategoriji proizvodnje dugometražnih dokumentarnih filmova pronalazimo nekoliko biografskih projekata, ali dominiraju autobiografski. Čini se da su se autori i autorice, u ovom izazovnom trenutku u vremenu, okrenuli/e dokumentarističkoj obradi segmenata vlastitih života. Smatram taj proces legitimnim i važnim jer on obogaćuje umjetničko stvaralaštvo za još jednu dimenziju. Od ostalih, dominantne su teme migracija (domaćeg stanovništva u strane zemlje, u Europu).

Pozitivnim ocjenjujem to da producenti i producentice posvećuju više pažnje detaljnoj razradi strategija distribucije i promocije. Uočavam da većina njih zaista promišlja, već u fazi razvoja, kako postaviti svoj projekt da bi ostvarili što veću vidljivost i što bolje produkcijske uvjete.

ODABRANI PROJEKTI:

PROIZVODNJA KRATKOMETRAŽNOG DOKUMENTARNOG FILMA:

1. 20.03.2020., scenarist, redatelj i producent Igor Grubić, Kreativni sindikat

Filmski projekt koji se predlaže donosi umjetničku interpretaciju nedavnog razornog zagrebačkog potresa. Autor zauzima zanimljivu poziciju za promatranje i ishodište pronalazi u vlastitom doživljaju traume, a čitav proces snimanja i sadržaj snimljenog, doživljava kao svojevrsnu terapijsku akciju. U tom konceptu iznimno je važan zvuk, odnosno, narativi i iskustva rekonstruirana i satkana iz segmenata radijskih komentara građana i građanki te voditelja radijskih programa (koje autor doživljava kao «terapeute»). Radijski prostor je utočište, isto kao i društvene mreže. Naracija je temeljena na atmosferi, motivima, asocijacijama, podsvjesnim i nedoslovnim elementima. S obzirom da je redatelj Igor Grubić multimedijalni umjetnik, nije neobično što predložena struktura koketira sa formom video umjetnosti kakvu možemo susresti jednakopravno u kinu i u galerijskom prostoru.

2. 1991. TKO JE TVOJ BLIŽNJI, scenaristi Goran Maršalek i Tomislav Šulj, redatelj Goran Maršalek, producent Dražen Hrženjak, Udruga veterana, vojnika i domoljuba

Projekt koji se predlaže donosi dokumentarnu i umjetničku obradu jednog manje poznatog i manje istaknutog fenomena Domovinskog rata – fenomena stranaca dragovoljaca. U filmu se postavlja pitanje o prirodi motivacije stranaca koji su se dragovoljno borili u Domovinskom ratu te propituje stereotip koji ih prati i označava kao, npr. «*pse rata*». Posebna vrijednost ovog projekta leži u činjenici da on dolazi «*iznutra*», iz braniteljske populacije. Redatelj Goran Maršalek odlučio je pratiti šest stranih dragovoljaca koji su ostali živjeti u Hrvatskoj. On, osim što obrađuje neka njihova ratna djelovanja (u ograničenom vremenskom razdoblju tj. u 1991. godini), on uranja i u njihovu suvremenu svakodnevicu, rekonstruirajući na taj način posljedice koje je rat ostavio na njihove živote. Osim sugovornika koji su stranci, planirano je sudjelovanje i hrvatskih dragovoljaca. Teme koje se obrađuju ovim projektom djelomice jesu vezane uz nedavnu prošlost, ali obrađuju se i univerzalne teme poput PTSP-a, alternativne kulture, kulture rata, kulture mira, solidarnosti, identiteta i pripadanja.

PROIZVODNJA DUGOMETRAŽNOG DOKUMENTARNOG FILMA:

1. KOSTI U MIKSERU, scenaristi Boris Pavelić i Dijana Mladenović, redateljica i producentica Dijana Mladenović, Kinematograf d.o.o.

Tema koja se predlaže od velikog je društvenog značaja i predstavlja važan dokument naše suvremene povijesti, ali i potrebno upozorenje na ustrajnost sustava u zatiranju medijskih sloboda i omalovažavanja medija i novinara u njihovu djelovanju. U fokusu interesa redateljice Dijane Mladenović nalazi se «Feral Tribune» i poznati sudski slučaj iz 1996. godine u kojemu su dva novinara bila tužena za klevetu. Koscenarist ovog projekta je Boris Pavelić (autor knjige o «Feral Tribuneu») pa scenaristički dvojac dobro raspolaže materijom i jasno je da je film temeljen na provedenom detaljnom istraživanju. Tema zatiranja slobode i autonomije novinara u prikazu, kritici ili analizi stvarnosti koju zahvaćaju, svakako je uvijek suvremena i relevantna društvena tema. Istraživanje Reportera bez granica (iz travnja ove godine) jasno ukazuje: "*..., fizički napadi i kibernetičko nasilje su i dalje jedni od glavnih problema za hrvatske novinare, bez ijedne reakcije vlasti*". Zato smatram da je važno podržati filmski projekt koji upravo i postavlja pitanje sustavne političke cenzure nad slobodom izražavanja i misli.

2. LJUDI U MOJOJ KUĆI, scenaristi Tatjana Božić i Jacob Gesnik, redateljica Tatjana Božić, producentica Magdalena Petrović, LEWA productions j.d.o.o.

U projektu koji se predlaže, redateljica se bavi temom života u tuđini, posljedicama migracije. U fokusu njena interesa je potraga za zajedništvom. U Nizozemskoj (gdje živi) ne osjeća povezanost sa ljudima i zajednicom. Kako bi uspješnije tragala za zajedništvom (pogotovo u doba korona krize), ona iznajmljuje sobu svoga sina te kroz njihov život prolaze mnoge zanimljive osobe. U tom procesu, autorica je u kontinuiranoj samorefleksiji. Ona je nostalgična za pripadanjem. No, više od toga, ona želi svom sinu pokazati što znači živjeti u zajedništvu i želi mu usaditi vrijednost *zajedništva*. Posebno bogatstvo ovog

autorskog pristupa jest humor i (samo)ironija koja se gradi kroz redateljsku iskrenost i spremnost na izlaganje, a materijalizira kroz odnos majke i sina. U dočaravanju atmosfere i svojih unutarnjih stanja autorica je iznimno kreativna i komunicira gotovo na intuitivnoj razini.

3. GODINA PROĐE, DAN NIKAKO, scenaristica i redateljica Renata Lučić, producentica Tamara Babun, Wolfgang&Dolly d.o.o.

Predloženi projekt donosi suvremenu i aktualnu priču o hrvatskoj migraciji i to kroz prizmu onih koji iza «odlazećih» i «nestalih» ostaju. Iako smo u prošlosti lik iseljenika redovito percipirali kao muškarca (koji odlazi kako bi prehranio svoju obitelj), redateljica Renata Lučić donosi posve nov pogled na poznati fenomen – u njenoj su priči muškarci ti koji bivaju ostavljeni. Glavni protagonist ovog filma je otac redateljice i njegov krug prijatelja. Svi su oni, na ovaj ili onaj način, ostali bez svojih žena jer su one otišle raditi u neku stranu zemlju. Namjera je redateljice ispričati toplu i (samo)ironičnu priču o temi koja joj je životno bliska i to kroz punokrwni film-esej o vlastitom stavu prema mjestu ishodišta i to kroz precizan portret jednog stanja. Autorski pristup je emotivan i iskren, precizan u definiciji okolnosti, razloga i posljedica. Ipak, u isto vrijeme, poziva na prihvaćanje i ne osuđuje; on ukazuje na male, ali važne stvari koje čine ljudski život i upotpunjuju njegov smisao.

4. NAĆI ĆU TE, scenaristica i redateljica Justina Matov, producent Nenad Puhovski, Factum

Projekt koji se predlaže autobiografski je dokumentarni film koji donosi emotivnu priču kćeri koja traga za obiteljskim naslijeđem. Autorica postavlja okosnicu oko vlastita života te postepeno rekonstruira lik oca kojeg je slabo poznavala. Njezin je otac Rastko Milošev (Ras), poznati bivši član skupine Parni Valjak. Predloženi projekt je višeslojan – on istražuje, forenzično rekonstruira emocije, odnose. On je autorefleksivan, ali i glazbeni. Tema koja se predlaže je univerzalna jer obuhvaća arhetipski odnos djeteta i roditelja pa je razumljiva široj publici. Težnja za otkrivanjem vlastitih korijena, ali i za identifikacijom obiteljskog mjesta pripadanja (bilo emotivnog ili fizičkog) je bezvremenska. S obzirom da se radi o autorici koja je debitantica, a koja je iskazala visoku razinu kreativnosti i otvorenosti u ispitivanju različitih načina kreativne obrade ove osjetljive autobiografske teme, ovaj projekt ima potencijala da se ostvari u punokrwni autorski film.